

Forfatter: Fibiger, Mathilde

Titel: Udrag fra Clara Raphael

Citation: Fibiger, Mathilde: "Clara Raphael", i Fibiger, Mathilde: *Clara Raphael*, udg. af Lise Busk-Jensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 298.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-fibiger01-shoot-idm140403938401360/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Clara Raphael

rensens *Den nødvendige nedtur* (1977) og Tine Andersens og Lise Busk-Jensens *Clara Raphael – Mathilde Fibiger* (1979) koncentrerer sig om Fibigers feminisme.

Den tolkning af hendes livsværk havde Mathilde Fibiger selv tilbudt eftertiden. I et brev fra o. 1870 skriver hun: »Det er mit Livs Betydning, at jeg har udviklet mig fra Illusion til Virkelighed«, en passage der er blevet læst som en bevægelse fra litteraturens illusioner til arbejdslivets virkelighed. I samme brev nævner hun imidlertid også, at hun »har faaet et Knæk engang, er ligesom gaaet i Staa«, og at folk tror, at blev hun blot repareret, så kunne hun begynde, hvor hun i sin tid slap – eftersom de jo selv endelig er kommet netop dertil »med Tidsaandens agende Post«. Det afgørende for hende er, at det først som arbejderske lykkedes hende at blive knyttet til sine medmennesker på en måde, som »Herrerne i Aandernes Rige« aldrig havde tilladt hende (Marg. Fibiger 1891, s. 203f). Som alle skribenter søgte Fibiger medmenneskelig kontakt gennem sine bøger. Derfor standsede læsernes absolutte afvisning af den sidste bog forfatterskabet. Den menneskelige udvikling, hun gennemgik fra 1850'erne og de efterfølgende tyve år, var hun ikke alene om. Den havde givet temaer nok for nye bøger, hvis vilkårene havde været gunstigere. Hendes velkrevne breve og de to sene artikler viser, at refleksions- og formuleringsevnen var intakt til det sidste. Fibigers forfatterskab standsede ikke, fordi hun ikke havde mere at sige, men fordi læserne vendte det døve øre til. 'Tidsånden' accepterede kvindernes stilferdige overtagelse af arbejdsmarkedets dårligt lønnede stillinger, fordi de dermed også kunne overtage deres egen forsørgelse. At blive optaget i den litterære verdens broderskab var straks en anden sag.

14. Tekstforhold

Clara Raphael

Trykmanuskriptet til *Clara Raphael* er bevaret i Det Kgl. Biblioteks håndskriftsamling (Coll. Saml. 201,4⁷). Det består af 9 1/4 regelmæssigt beskrevne og nummererede ark med få rettelser af ortografisk og sproglig art, f.eks. *Sødskende > Søsken* (s. 47), *Don Qui-*